

هویت شهری قربانی شهرسازی بی ضابطه

نگاهی بر عملکرد شهرداری در حوزه هویتی شهر بوکان

■ **شهروندی از بوکان**

کسانی که مثل من تجربه خدمت در ارتش دارند یا برای خدمت سربازی در رژه‌های ارتش شرکت کرده‌اند می‌دانند که قانون لایتگیری در رژه‌ها وجود دارد و آن هماهنگ کردن حرکات پاها با صدای طبلی است که در حاشیه رژه نواخته می‌شود و فرمانده فرمان می‌دهد: «طبل بزرگ، زیر پای چپ». سال‌هاست که رژه‌های ارتش با این فرمان همیشگی برگزار می‌شود و تغییری به خود ندیده است. مدیریت شهری بوکان هم گویا سال‌هاست که کمر به تخریب آثار هویتی این شهر بسته است و حتی برگزاری نمایشگاهی از سوی موزه ملی ایران در این شهر هم نتوانسته نگاه مخرب آنان را تغییر دهد.

پس از بازنشستگی از ارتش و بازگشت به بوکان، وقت آزادتری برای مسائلی پیدا کرده‌ام که در گذشته کمتر به آنها پرداخته‌ام، یکی از این حوزه‌ها که در چند سال اخیر توجه مرا به خود جلب کرده است، مسائل هویتی بوکان است. فضاها و مکان‌هایی که در خاطره شفاهی همسنان من و گاهی پیشتر از من تعریف شده است و بخشی از آنها را خود به یاد دارم و امروزه در کوچه و معابر بوکان، خبری از آنها نیست. از «گهرکی زاخه» و «خه‌نده‌کی پشت‌قه‌لا»، گرفته تا «کانی زئان» و «جوگه ناشی باشی» و... در پی تجدید خاطرات در کوچه‌ها و معابر بوکان پی اینها می‌گشتم که انتشار کتاب انور سلطانی و توضیحات و مستداتی که در آن ارائه کرده بود، نمکی بود که پر زخم‌هایم پاشیده شد. گویا دست‌ی جادویی، آنها را با دقت از صفحه وجود حذف کرده است و احتمالاً مدیران شهرداری نام آنها را توسعه خواهند گذاشت. در پی اسناد و هویت شهر بودم که از طریق دوستی دسترسی خوبی به آرشیوی از مطبوعات محلی چند دهه اخیر پیدا کردم. گویا می‌خواستیم جیتیم از شهر را با این مدارک برابیم جبران کند و شناس این را به من داد که در جریان وقایعی قرار بگیریم که در زمان نبودنم بر شهرم گذشته بود.

نقطه ثقل و مرکز این شهر در گذشته و حال «قه‌لای سردار» بوده و هست. قه‌لای سردار با «حه‌وزه گه‌وره» و «مسجد جامع»ش به‌عنوان بایفت تاریخی و خاطره شکل‌گیری شهر، در هر جای جهان بود، به فرمت روزگاران پیشین اش حفظ می‌شد و اطراف آن با فضاهای فرهنگی، کافه، کتاب‌فروشی، پیاده‌روه‌های سنگفرش، فروشگاه‌های صنایع دستی، موزه‌های متنوع کوچک و بزرگ بر می‌شد و از حالت مسکونی هم حتی خارج می‌شد تا منبع و ماوایی باشد برای جذب

گردشگران و معرفی شهر و دیار و درآمدی برای مردمی که در این شهر زندگی می‌کنند، اما مدیران شهری این سود ماندگار را به چند پاساژ روسری‌فروشی و دفاتر مهندسی عوض کردند و صداهای معترض و تذکره‌های دلسوزانه شهروندان را نشنیدند.

■ **پرونده قلعه سردار**

مروری کوتاه بر عملکرد شهرداری درباره قلعه سردار عبارت است از:
۱. ساخت پاساژی تجاری با عنوان «پاساژ قه‌لا» در حدود سال‌های ۱۳۷۵ که نواری در بخش غربی قلعه را برش داد و از بین برد.
۲. در اوایل دهه ۱۳۸۰ به بهانه مشکلات ترافیکی پروژه دیگری آغاز شد و آن تبدیل کوچه ۶ متری به خیابان ۱۲ متری بود که بخشی از دو محوطه ثبت ملی شده مسجد جامع (شماره ثبت ۳۴۸۰) و قلعه سردار (شماره ثبت ۳۲۴۷۷) تخریب شدند. در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ پروژه وارد فاز جدی‌تری شد و تخریب‌ها بسیار گسترده‌تر شد. شکایتی که به همت همکلاسی سابقم مرحوم «سید رحیم بدوی» و با امضای ده‌ها نفر از فعالان مدنی شهر تدوین شد تأثیری معکوس داشت، گزارش‌های مطبوعات محلی و ملی نخوانده رها شدند.

۳. تعریض کوچه به خیابان و تخریب بخشی از قلعه و مسجد جامع و نابود کردن کوچه‌ها و معابر گه‌وره» آخر ماجرا نبود. پی‌کنی‌ها و تخریب دو سوی خیابان جدیدالتاسیس تا عمق پانزده متر و از بین بردن بخش زیادی از مدارک تاریخی قلعه سردار برای بناهایی که از سوی شهرداری با چراغ سبز میراث فرهنگی شهرستان و استان مجوز ساخت می‌گرفتند آغاز شد. برای نخستین بار میراث فرهنگی کشور عرضه‌ای از خود نشان داد و در یکی از زمین‌هایی که به عمق پانزده متر گودبرداری شده بود تیمی را از تهران برای لایه‌نگاری آن ارسال کرد و آنان در مرداد و شهریور ۱۳۹۷ بقایای پنج هزار سال سکونت را در آن آشکار کردند، در اقدامی که در تاریخچه میراث فرهنگی و مدیریت شهری جهان کم‌سابقه و شاید بی‌سابقه است، در آبان همان سال و تنها دو ماه پس از پایان کاوش‌ها و اثبات پنج هزار ساله بودن آن محوطه، ساخت‌وساز دقیقاً در محل تراشیده کاوش شده با مجوز میراث فرهنگی استان و شهرداری بوکان انجام شد. (برای ایجاد نظم در عملیات کاوش تمامی سطح محوطه با شبکه‌هایی از مربع مستطیل‌هایی با اضلاعی در حدود ده متر و به صورت شطرنجی با توجه به نقطه مبدا تقسیم‌بندی می‌شود. باستان‌شناسان به این شبکه‌ها «تراشه» می‌گویند.)

۴. با وجود رابزینی‌های بسیار شورای شهر پیشین و مسئولان نظامی - امنیتی کشور و اعلام موافقت نهادهای نظامی مبنی بر آزادسازی قلعه سردار از کاربری نظامی، مدیران کنونی شهر عقب‌گرد و پیگیری آن را رها کردند. گویا حفظ وضعیت کنونی منافع بیشتری دارد و تبدیل آن به موزه و برجسته کردن بخش هویتی قه‌لای سردار.

■ **میان‌برده نمایشگاه آجرهای قلاچی**

برگزاری نمایشگاهی از آجرهای قلاچی در شهر بوکان و بازدید حدود ۲۰ هزار نفری مردم بوکان از این نمایشگاه این امید را برانگیخت که مسئولان شهر از این پس، نسبت به مسائل هویتی و تاریخی شهر حساسیت بیشتری نشان خواهند داد و شاید نسبت به جبران اقدامات گذشته بر خطای خود قدم بردارند، اما انگار در برنامه صحگاه مدیران شهری، طبل بزرگ همچنان زیر پای چپ است و برنامه‌های هویت‌زای دیگری در راه است.

■ **پارک کلتبه بوکان**

در حالی که پارک حسن زیرک و پارک محمدیه در نزدیکی محوطه باستانی کلتبه – که در تاریخ ۱۳۴۵/۱۶/۱۰ به شماره ۵۶ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است، هزار ساله کلتبه به فضای سبز به تصویب شورای شهر بوکان هرچند به همت فرماندار بوکان، این مصوبه با اشکالات قانونی روبه‌رو شده است و شورای شهر و شهردار باید این تناقضات قانونی را حل کنند تا بتوانند به تصرف محوطه‌ای بپردازند که ۵۶ سال پیش در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است، اما با کارنامه‌ای که از مدیریت میراث فرهنگی بوکان و استان سراغ داریم، حل این موانع نباید کار چندان پیچیده‌ای باشد. برای ثبت در تاریخ می‌نویسیم: ساخت این پارک معادل تبدیل کوچه ۶ متری قلعه سردار به خیابان دوازده متری است. اگر بتوانند ورود کنند، ده‌ها دهنه مغازه در آنجا خواهند ساخت. حتماً بخشی از آنها هم روسری‌فروشی خواهد شد.

■ **مجمع تجاری ایزیرتو در بوکان**

شهرداری بوکان در فراخوانی ساخت مجتمعی تجاری در محل سابق آتش‌نشانی بوکان در «ده‌روازه قه‌بران» را که براساس اسناد مدون یکی از نقاط تاریخی شهر است اعلام کرده است و در آن دو طبقه بیززمین / پارکینگ را هم جزو بنا اعلام کرده است. همسنان من به یاد دارم و انور سلطانی هم در کتابش به آن

اشاره کرده است که در این محدوده «گورستانی جوله‌کان» داشتیم و چه بسا این گورستان بر گورستان یا سازه‌ای قدیمی‌تر قرار داشته است.

مردان قانون در شهرداری می‌دانند که پیش از ساخت این پروژه باید از میراث فرهنگی شهرستان / استان استعلام کنند و اخذ مجوز از میراث فرهنگی را به سرمایه‌گذار بیاذآور شوند و اگر گمانه‌زنی یا کاوشی لازم داشته باشد، جزو هزینه‌های طرح باید از سوی سازنده پرداخت شود، اما مسأله اینجاست که اخذ مجوز از میراث فرهنگی شهرستان / استان کار چندان سختی نیست.

■ پنجشنبه ۱۰ شهریور ۱۴۰۱

■ سال بیست و هشتم

■ شماره ۷۹۹۴

ایزروپام سفید رنگ سقف پاساژ ساخته شده از سوی شهرداری که مانند کمربندی در ضلع شرقی و شمالی قلعه سردار دیده می‌شود در تصویر قابل تشخیص است. این پاساژ بخشی از عرصه محوطه را از بین برد

در یکی از گودبرداری‌ها که با مجوز شهرداری و میراث فرهنگی در عرصه محوطه به عمق ۱۵ متر در ابعاد ۱۳ در ۱۴ متر انجام شده بود، تیمی از میراث فرهنگی تهران به قصد لیکنگاری محوطه مستقر شدند و ۱۵ متر لایه فرهنگی از این محوطه متعلق به پنج هزار سال پیش را گزارش کردند

تاریخ

در حالی که پارک حسن زیرک و پارک محمدیه در نزدیکی محوطه باستانی کلتبه – که در تاریخ ۱۳۴۵/۱۶/۱۰ به شماره ۵۷۰ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده – قرار دارند، به بهانه خدمت‌رسانی به مردم منطقه کلتبه، تنها سه روز پس از تمام نمایشگاه آجرهای قلاچی، طرح پیشنهادی شهردار مبنی بر تبدیل بخشی از عرصه محوطه پنج هزار ساله کلتبه به فضای سبز به تصویب شورای شهر بوکان رسید. هرچند به همت فرماندار بوکان، این مصوبه با اشکالات قانونی روبه‌رو شده است و شورای شهر و شهردار باید این تناقضات قانونی را حل کنند تا بتوانند به تصرف محوطه‌ای بپردازند که ۵۶ سال پیش در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است، اما با کارنامه‌ای که از مدیریت میراث فرهنگی بوکان و استان سراغ داریم، حل این موانع نباید کار چندان پیچیده‌ای باشد

■ **التماس تفکر**

در مقام یک بازنشسته ارتش که در بسیاری از نقاط مختلف این سرزمین خدمت کرده‌ام، از اصفهان پر نقش و نگار گرفته تا تبریز مسجد کبود، ایران عزیز را همچون فرش ترکمن پر نقش و نگار یافتم. بی‌گمان مسائل توسعه‌ای در این شهرها بسیار پررنگ‌تر و پیچیده‌تر است، اما میدان نقش جهان و مسجد کبود همچنان پر صلابت باقی مانده‌اند. شهر بوکان مشکل گسترش ندارد، تا چشم کار می‌کند زمین‌های مسطحی است که شهر را به خود فرامی‌خواند، چشم طمع

ایران زمین

۱۱

۱

زیست بوم

مخازن ذخیره آب استان یزد ۲ برابر شد

یزد- مدیرعامل آب منطقه‌ای استان یزد با اشاره به اقدامات انجام شده در زمینه افزایش پایداری آب آشامیدنی در این استان از دو برابر شدن مخازن ذخیره آب خط انتقالی خبر داد.

محمدمهدی جوادیان‌زاده اظهار داشت: این مخازن ذخیره آب کمک بسیاری در پایدار شدن آب آشامیدنی استان دارد و برای زمان‌هایی که مشکلاتی برای خط پیش می‌آید یا به خط تعرض می‌شود، مهم است و اگر ذخیره آب بالا باشد اثر مشکلات پیش آمده در خط بلافاصله برای مصرف‌کننده پدیدار نمی‌شود. وی بیان کرد: مخزن سنگاوی در حدود ۴۰ هزار متر مکعب ذخیره آب دارد که در مرز یزد و اصفهان واقع است. همچنین این مخزن آماده افتتاح است و مخزن ۵۰ هزار مترمکعبی آن هم با سرعت بسیار خوبی در حال پیشرفت است که امیدواریم تا پایان شهریورماه کار اسکلت آن پایان یافته و آبان‌ماه امکان بهره‌برداری از این مخزن نیز فراهم شود.

مدیرعامل آب منطقه‌ای استان یزد در خصوص سد هرات گفت: با توجه به اینکه استان یزد آب سطحی دیگری ندارد، سد هرات نخستین سد و شاید آخرین سد استان باشد که مرحله آبگیری سد آغاز شده و باید طی ۱۱ مرحله آبگیری و تست شود.همچنین در سیلاب اخیر توانستیم حدود ۱۰۵ میلیون مترمکعب آبگیری در سد داشته باشیم که خوشبختانه در این مرحله سد به خوبی جواب داد و مشکل خاصی پیش نیامد، اکنون نیز این سد آماده است که مراحل بعدی آبگیری در آن انجام شود بنابراین امکان بهره‌برداری از آن فراهم است.

نرخ بیکاری در آذربایجان غربی یک رقمی شد

ارومیه- مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی آذربایجان غربی با اشاره به کاهش حدود سه درصدی نرخ بیکاری در این استان طی بهار امسال نسبت به بهار سال گذشته گفت: این نرخ یک رقمی شد و به ۴/۷ درصد رسید.

به گزارش ایرنا، علی دهقانی افزود: این کاهش در حالی است که در کل کشور با افزایش نرخ بیکاری طی بهار امسال نسبت به بهار سال گذشته مواجه بودیم و آمارها از ۸/۸ تا ۹/۲درصد رسیده بود.

وی اضافه کرد: آذربایجان غربی در حال حاضر رتبه ششم و کمترین نرخ بیکاری را در بین استان‌های ۳۱ گانه کشور دارا است. مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی آذربایجان غربی ادامه داد: نرخ مشارکت اقتصادی نیز در این مدت به ۵/۴۴ درصد رسیده که نشان‌دهنده ارتقای شاخص‌های اقتصادی در راستای بهبود وضعیت اقتصاد در استان است. دهقانی با بیان اینکه آذربایجان غربی همواره یکی از استان‌های فعال در حوزه مشاغل خانگی بوده است، گفت: اعتبارات مصوب برای این بخش در استان طی سال جاری ۷۴ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته که این امر نشان‌دهنده توجه به اشتغال خانگی بویژه در حوزه بانوان است.

ورود اینترنت به همه روستاهای قزوین تا پایان سال ۱۴۰۲

قزوین- مدیرکل ارتباطات و فناوری اطلاعات استان قزوین گفت: ۱۳۴ روستای استان قزوین از توسعه ارتباطات بی‌بهره‌اند که تا پایان سال آینده اینترنت به این روستاها خواهد رسید.

حجت‌الله امینی اظهار کرد: پس از شیوع ویروس کرونا فضای مجازی رنگی دیگر به خود گرفت و نقش ارتباطات به واسطه فضای مجازی پررنگ‌تر از سابق و این موضوع باعث شد تا بستر روی کار آمدن برخی مشاغل اینترنتی فراهم شود.

وی ادامه داد: استان قزوین دارای ۲۸ شهر با پوشش کامل اینترنتی است، در حوزه ارتباطات سیار نیز ۲۸ شهر استان می‌توانند از تلفن همراه استفاده کنند. بنابراین پوشش کامل ارتباطی در توسعه ارتباطات شهری وجود دارد اما در توسعه ارتباطات روستایی هنوز به حد مطلوب نرسیده‌ایم که در این بین تحریم‌ها نیز نقش داشتند.

وی ادامه داد: ۶۸۰ روستای بالای ۲۰ خانوار در استان وجود دارند که از این تعداد ۵۶۸ روستا که ۸۱ درصد روستاهای استان را تشکیل می‌دهند نیز از اینترنت بهره‌مند هستند.

آزادسازی ۲۲ هکتار از بستر و حریم تصرف شده رودخانه‌های مازندران

ساری- رئیس کل دادگستری استان مازندران از آزادسازی بیش از ۲۲ هکتار از بستر و حریم تصرف شده رودخانه‌های استان طی سال جاری خبر داد.

به گزارش ایرنا، «حجت‌الاسلام والمسلمین محمد صادق اکبری» گفت: موضوع آزادسازی حریم و بستر رودخانه‌ها، مجاری آبی و دریاچه‌ها به طور جدی از سوی دستگاه قضایی استان مورد رصد قرار می‌گیرد و در دستور کار شورای حفظ حقوق بیت المال استان است.وی تأکید کرد:دستگاه قضایی استان به هیچ‌عنوان اجازه دست‌اندازی افراد سودجو به منابع ملی و طبیعی را نخواهد داد و با متصرفان قاطعانه برخورد خواهد کرد و اقدامات در راستای آزادسازی حریم و بستر رودخانه‌ها ادامه خواهد داشت. مازندران ۱۲۰ رشته رودخانه اصلی و فرعی به طول هفت هزار کیلومتر دارد که مسیر بیشتر آنها از مناطق شهری و روستایی عبور می‌کند و آب مورد نیاز حدود ۴۶۰ هزار هکتار از اراضی زراعی و باغی استان هم از این رودخانه‌ها تأمین می‌شود.

مرز تجاری مهران از امروز تعطیل است

ایلام- مدیرکل گمرک ایلام گفت: دیروز آخرین روز از فعالیت تجاری پایانه مرزی مهران بود و این مرز از امروز (پنجشنبه) تعطیل است. روح‌الله غلامی افزود: با توجه به آماده‌سازی مرز مهران برای اربعین و پذیرایی از زائران، فعالیت مرز تجاری مهران از دیروز تعطیل شد. وی افزود: زمانبندی شروع فعالیت مرز تجاری مهران به پنجم مهرماه و فروکش کردن موج بازگشت زائران موکول شده است. مدیرکل گمرک ایلام از تجار، بازرگانان و صادرکنندگان خواست تا پایان اربعین از ارسال اقلام تجاری و صادراتی بویژه کالا‌های فاسد شدنی به مرز مهران خودداری کنند. غلامی ادامه داد: هم‌اکنون کامیون‌های حامل تجهیزات برپایی ایستگاه‌های صلواتی قصد خروج از مرز و ورود به داخل خاک عراق را دارند. پیش‌بینی می‌شود بیش از پنج میلیون زائر از مرز مهران تردد کنند. مرز مهران به دلیل نزدیکی مسافت و امنیت طول مسیر در داخل خاک عراق، مهم‌ترین و اصلی‌ترین گذرگاه کشور به سمت عراق است. طبق آمار ۷۰ درصد زائران اربعین در سال جاری مرز مهران را برای تردد در سامانه سماح انتخاب کرده‌اند.